

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35787
Nom: Literatura (2a llengua): àrab
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1000 - Grau Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre
1001 - G.Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - Grau Estudis Anglesos	Literatura de Formació Bàsica (C1)	OPTATIVA
1001 - G.Filologia Catalana	Literatura de Formació Bàsica (C1)	OPTATIVA
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Literatura de Formació Bàsica (C1)	OPTATIVA
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Literatura de formació bàsica àrabe	OPTATIVA
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Literatura de FB (C1)	OPTATIVA

COORDINACIÓ

CONSTAN NAVA ANTONIO

RESUM

Presenta una panoràmica d'autors, obres i moviments literaris representatius de la literatura en llengua àrab produïda en orient i occident des de l'època preislàmica fins el segle XX però reduïda a l'essencial, és a dir: marc històric, caracterització de gèneres i temes, principals autors i obres.

Els objectius bàsics de l'assignatura són:

- Conèixer els principals autors i obres i el contingut d'alguna obra destacada de la producció literària oriental, d'al-Andalus i d'època contemporània.

- Comprendre la dinàmica de les diverses tendències estilístiques, relacionant-les amb les ideologies i els esdeveniments polítics que les animen.

- Saber analitzar textos literaris en vers i prosa, tant en la forma com en el contingut.

ant en la forma com en el contingut.

- Aplicar els continguts teòrics en un projecte pràctic.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per a cursar aquesta assignatura es requereixen coneixements bàsics de teoria i crítica literària.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1000 - Grau Estudis Anglesos

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.

Conèixer la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera i comprendre'n els textos.

1013 - Grau en Filologia Clàssica

Conèixer i aplicar els corrents i metodologies de la teoria i crítica literàries.

Posseir capacitat de comunicació oral i escrita en les llengües pròpies.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu

camp d'estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Bloc I "La producció clàssica oriental"

Tema 1: Introducció a la literatura àrab. Marc temporal, cultural i social.

Tema 2: La poesia preislàmica: característiques i autors.

Tema 3: Material narratiu preislàmic. La primera narrativa. L'Alcorà.

Tema 4: La poesia a Orient: poesia sentimental i *panegírica.

Tema 5: Bagdad i l'Humanisme àrab. L'amor cortés. Modernisme i classicisme: Abu Nuwas i al-Mutanabbi.

2. Bloc II "Literatura andalusina"

Tema 6: Literatura andalusina de les taifes orientals.

Tema 7: Literatura de l'arquitectura i el delit.

3. Bloc III "Època contemporània"

Tema 9: Literatura contemporània del món àrab. Projecte ECO.

Durant el mes de febrer, els i les estudiants assistiran a l'II *Workshop d'Innovació Docent organitzat dins del projecte d'innovació docent en el qual participa l'assignatura (vegeu Metodologia) com a part del seu procés d'ensenyament-aprenentatge per a poder dur a terme els projectes ECO. A més, durant el Mes de la Dona, es preveu la visita d'una especialista en Gènere i món àrab que impartirà un seminari teòric per a l'estudiantat de l'assignatura.

Davant qualsevol dubte en la guia docent versió en valencià, el text en espanyol és l'original i el que regeix aquesta versió.

Aquests continguts es plasmaran en els següents **resultats d'aprenentatge**:

- Posseir i comprendre coneixements específics en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Conèixer els trets principals (autors i obres) de la literatura en una llengua diferent de la primera llengua estrangera.
- Conèixer d'una manera bàsica els principals fets històrics i culturals dels països de la literatura

estudiada.

- Conèixer l'evolució de la literatura i cultura en llengua àrab, dels seus diferents períodes i dels seus gèneres literaris.
- Conèixer i comprendre, des del propi àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	15,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La **planificació temporal** de la docència queda establida de la següent manera (sempre supeditada a possibles variacions obligades pel propi desenvolupament de les classes i els seus continguts):

- De l'1 de febrer al 28 de febrer (Bloc I)
- De l'1 de març al 25 d'abril (Bloc II)
- De l'1 de febrer al 21 de maig (Bloc III)

Classes teoricopràctiques presencials

El professor donarà a l'alumnat les orientacions teòriques, metodològiques i bibliogràfiques pertinents, al mateix temps que promourà el:

- Aprenentatge actiu

- Aprenentatge participatiu

En part dels continguts, s'implementarà un model docent de Aprenentatge basat en reptes ABR (Challenge Based Learning CBL) i Disseny centrat en les persones (Human Centered Design, HCD), definit en el mètode ECO (a partir del Design Thinking): Explorar, Crear, Oferir.

- El treball desenvolupat per l'alumnat es correspon amb els següents enfocaments:
- Resolució de problemes. (Realització d'exercicis pràctics sobre l'evolució del procés)
- Col·laborativa. (Realització de projectes co-tutoritzats pel professor de l'assignatura, docents d'altres disciplines acadèmiques i experts de diferents àmbits).
- Inductiva-Cooperativa. (Tasques autònomes i elaboració de prototips).
- Supervisió-orientació. (Tutories).
- Ensenyament-aprenentatge entre iguals. (Exposicions orals davant estudiants i d'altres àrees de coneixement)

Derivat de la naturalesa de la innovació que s'implementa en l'assignatura per mitjà de la metodologia ECO, la seqüència dels continguts deixa de ser lineal. L'aparició dels blocs està supeditada a les necessitats, desig i/o problemes detectats pels estudiants al llarg del curs, en el qual parteixen d'un repte inspirat en les persones del seu entorn pròxim. Els límits d'aquest entorn queden fixats per les possibilitats d'interacció en diversos moments del procés ECO. S'entén per necessitats aquelles que l'alumnat puga abordar com a base de la seua formació per al futur professional, per tant, estaran en l'esfera de l'àrea competencial segons les atribucions professionals conferides legalment als graduats en graus filològics. Particularitzant, en la fase d'exploració l'alumnat ha d'identificar reptes relacionats amb qualsevol dels continguts de l'assignatura proposats pel professorat, contemplats *holísticament. Això comporta l'eliminació parcial de la segregació de l'assignatura en continguts subjectes a blocs temàtics. En el seu lloc, les competències específiques podran adquirir-se en diferents moments i nivells, tal qual requereisca el caràcter iteratiu que requereix aquesta metodologia d'aprenentatge actiu, en la qual l'alumnat aprèn en context real, a partir d'identificar reptes inspirats en persones recognoscibles, a nivell d'estereotip. L'alumnat tractarà de superar els reptes amb la investigació de possibilitats basades en primer lloc en la informació pròxima, accedint a ella per via pròpia, contrastant la seua validesa i pertinència. Més tard podrà començar a ampliar aqueixa informació amb el coneixement que ha d'adquirir a nivell individual, però amb base en el treball cooperatiu. La substància de la solució que aporten al repte anirà dictant les necessitats conceptuals, procedimentals i actitudinals dels estudiants/dissenyadors. D'ací sorgeix la demanda de coneixement, sentit i reconegut, fonamental per a acabar oferint el seu esforç i talent a les persones amb les quals van iniciar el procés. Les mateixes persones que en el transcurs, de manera indirecta els possibilitarà augmentar de nivell amb la finalitat de millorar gradualment fins més enllà fins i tot de finalitzat el curs. El seguiment específic del procés, per a garantir el rigor de les solucions, serà dut a terme pel professor de l'assignatura i es completarà amb un seguiment transversal a càrrec de docents d'altres assignatures del grau i un suport metodològic d'altres docents i experts de diferents àrees de coneixement. Periòdicament, els equips conformats per l'alumnat exposaran els seus avanços entre ells i a altres companys que decideixin convidar lliurement. La gestió administrativa d'aquestes exposicions és a càrrec del professor de l'assignatura. A més, al llarg del curs es participarà en diverses activitats, especialment vinculades a la divulgació de la ciència com pugui ser: Nit Europea dels Investigadors, la Setmana Cultural, el Mes de la Dona, entre altres possibles. Finalment, com a colofó del curs i com a part de l'avaluació d'aquesta part dels continguts, els grups de treball hauran de participar en un esdeveniment tipus showroom (#ECOshowUS) que organitza la Universitat de Sevilla, universitat amfitriona i ideòloga

d'aquesta metodologia d'innovació docent. En ell, cada equip exposarà el seu treball (tant el procés com els resultats del seu aprenentatge) mitjançant una exposició oral de cinc minuts, sigui de manera síncrona o asíncrona. Aquest moment cim està obert a tota la societat, amb invitació especial a persones expertes convidades tant pels docents com pel propi alumnat, i el lloc/enllaci de celebració serà anunciat amb anterioritat.

INFORMACIÓ ADDICIONAL

Aquesta assignatura contribueix a l'assoliment dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030**, especialment a:

- ODS 4 - Educació de qualitat: fomenta l'aprenentatge de llengües i cultures per a augmentar la competència intercultural i l'accés equitatiu al coneixement.
- ODS 5 - Igualtat de gènere: integra la perspectiva de gènere en els continguts literaris, en la selecció d'autors/as i en els debats sobre la societat àrab contemporània.
- ODS 10 - Reducció de les desigualtats: promou el respecte a la diversitat lingüística i cultural, combatent estereotips i afavorint la inclusió de col·lectius tradicionalment infrarepresentats.

El professorat incorporarà activitats i materials que visibilitzen aquests ODS i avaluarà, quan siga procedent, la capacitat de l'estudiantat per a relacionar els continguts de l'assignatura amb aquests objectius.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació per a l'assignatura en 1a convocatòria és el d'Avaluació Contínua.

(A) Existirà el nombre suficient d'activitats avaluable per a cadascuna de les destreses al llarg de la impartició de l'assignatura com perquè cada estudiant pugui obtenir la seua qualificació per avaluació contínua (p. ex., resolució d'exercicis i problemes, presentacions síncrones o asíncrones, lliurament de tasques obligatòries i optatives, proves escrites, participació en classe i en fòrums, assistència a tutories, *portafolios, etc.).

(B) Les tasques avaluable esmentades en el punt (A) hauran de desenvolupar-se dins del període lectiu que té de duració l'assignatura, estipulat en el calendari de la UV.

(C) Les activitats a les quals es fa referència en (A) correspondran al 100% de la nota final de l'assignatura i es distribueix de la següent manera:

- Participació en classe (del 5 al 15 %)

- Realització i lliurament de tasques (obligatòries i optatives) (del 20 al 40 %)
- Realització de treballs / projecte ECO (del 30 al 70%)

El professorat a càrrec d'aquesta decidirà la contribució exacta de cadascuna de les parts (C1, C2 i C3) a la nota final durant la primera setmana del curs, sempre intentant que l'alumnat participe de la seua confecció (amb l'objectiu d'implementar la participació dels estudiants en tot el que té a veure amb el seu procés de formació-aprenentatge). La contribució percentual consensuada es publicarà a l'Aula Virtual de l'assignatura durant la segona setmana de curs per a coneixement de tot l'alumnat de l'assignatura.

(D) Respecte a C2, existeixen 2 tipus de tasques i/o activitats:

- obligatòries: computaran per a l'obtenció de la nota en C2 mitjançant la mitjana percentual pertinent.
- optatives: serviran per a pujar la nota global final de l'assignatura, sempre que s'haja superat aquesta qualificació final amb un 5 sobre 10. La quantitat sumativa s'obtindrà segons la mitjana que resulte de la suma de totes les tasques optatives del quadrimestre. En la següent llista s'estableixen els punts finals que es podran aconseguir amb la mitjana de la suma de les tasques optatives:

- Mitjana de 0 a 3,9 en tasques optatives = 0 punts
- Mitjana de 4 a 5,49 en tasques optatives = 0,1 punt
- Mitjana de 5,5 a 6,49 en tasques optatives = 0,15 punts
- Mitjana de 6,5 a 7,49 en tasques optatives = 0,2 punts
- Mitjana de 7,5 a 8,99 en tasques optatives = 0,3 punts
- Mitjana de 9 a 9,49 en tasques optatives = 0,4 punts
- Mitjana de 9,5 a 10 en tasques optatives = 0,5 punts

(E) La realització de les activitats es considera imprescindible per a aconseguir els objectius de l'assignatura. Els terminis de lliurament de les activitats obligatòries (siguen en el moment, per requerir-se en classe; o amb termini fixat) hauran de respectar-se estrictament.

- Les activitats obligatòries no realitzades computaran com 0; les entregades fora de termini (i com a data màxima de lliurament, l'últim dia lectiu que estableix el calendari oficial) computaran amb un màxim de nota 5. No es podran recuperar les tasques avaluades suspeses o no entregades.

- Les tasques optatives només podran entregar-se fins a la data de límit que es marque en cadascuna d'elles, comptant amb qualificació 0 aquelles que no s'hagen entregat o s'hagen entregat fora de termini.

(F) Com a part de l'avaluació, el lliurament(s)/exposició(és) dels projectes de C3 hi haurà(n) de presentar-se dins de la gal·la #ECOxMAS. L'avaluació de la part C3 tindrà 3 parts:

- Autoavaluació (10-20%)
- Avaluació dels companys/públic(30-50%)
- Avaluació del professor (30-60%)

Els percentatges finals de C3 es decidiran durant el primer dia d'explicació de la metodologia ECO, sempre intentant que l'alumnat participe de la seua confecció (amb l'objectiu d'implementar la participació dels estudiants en tot el que té a veure amb el seu procés de formació-aprenentatge). La contribució percentual consensuada de C3 es publicarà a l'Aula Virtual de l'assignatura per a coneixement de tot l'alumnat de l'assignatura.

En cas de no poder realitzar l'exposició en la gala per motius excepcionals, aquesta haurà de realitzar-se l'últim dia lectiu de l'assignatura segons el calendari oficial i s'haurà de realitzar un enregistrament en vídeo com a presentació per a exposar-ho de manera asíncrona el dia de la gala.

A més, s'entregarà en finalitzar un portafolis que consistirà en:

- Diari personal ECO
- Llenç ECO (individual / grupal)
- Elaboració del cartell ECO

Les directrius del portafolis es donaran en classe.

(G) El que es descriu en els punts anteriors fa referència a l'avaluació de l'assignatura en la primera convocatòria establida per la UV. Per a les convocatòries posteriors es qualificarà a un/a estudiant únicament la realització d'un examen final (75%). L'examen consistirà en una prova escrita, amb una sèrie de preguntes breus que versaran sobre el més bàsic i important de tots els temes del programa, a més del desenvolupament d'un comentari de text. Caldrà demostrar que s'han comprés, adquirit i assimilats aquests punts bàsics de l'assignatura.

(H) La qualificació global de l'assignatura serà la mitjana de les notes obtingudes durant el curs segons les ponderacions fixades en (C): C1 + C2 + C3.

Per a establir la mitjana, només es tindran en compte les notes superades amb una nota numèrica mínima de 5 sobre 10 punts dins de la seua respectiva mitjana en cadascun dels apartats referits (C1, C2 i C3).

(I) L'actuació fraudulenta en una prova o activitat donarà lloc a la qualificació 0 en aquesta.

(J) La part de C1 es tindrà en compte a partir de la participació activa en classe. En virtut de l'art. 6 (sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de *Govern del dia 30 de maig de 2017. *ACGUV 108/2017), es complirà amb aquesta part si s'ha assistit a un mínim del 80% de les hores o s'ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions a causa d'una força major. Cal tenir en compte que la justificació d'una absència no implica participació activa, per la qual cosa aquesta només es tindrà en compte a l'hora de valorar el 80% mínim de les hores. Aquest percentatge es definirà a principi del curs segons el calendari oficial.

(K) Clàusula ortogràfica. La correcció ortogràfica, ortotipogràfica, gramatical i d'expressió constitueix un criteri transversal d'avaluació en aquesta assignatura. Per això:

- En totes les activitats escrites (exàmens, portafolis, treballs individuals o grupals, comentaris de text, etc.) s'exigirà el ple respecte a les normes acadèmiques de l'espanyol (o de la llengua de lliurament, si escau).
- Cada falta d'ortografia o ortotipografia (titlles, majúscules, signes de puntuació, ús de cursives/cites, etc.) reduirà la qualificació de l'exercici en 0,25 punts, fins a un màxim del 20% de la nota total d'aquest.
- Si el nombre d'errors provoca que la deducció supere eixe 20%, l'exercici serà qualificat amb suspens (¿ 4,9).
- Es considerarà falta greu l'ús d'abreviatures no acadèmiques, emoticones, llenguatge SMS o fórmules que no respecten les convencions tipogràfiques.
- Aquesta penalització s'aplica independentment d'altres criteris (contingut, estructura, originalitat, etc.) i se sumarà, si és el cas, a les deduccions derivades de plagi o altres conductes contràries a l'honestat

acadèmica.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la compisició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres) , excepte si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que la imparteix.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

- Garulo, Teresa. *La literatura àrabe de al-Andalus (siglo XI)*, Madrid 1998, Hiperión. -<http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/literatura-hispanoarabe-0/html/>
- Rubiera Mata, María Jesús. *Literatura hispanoàrabe*. Alicante: Universidad de Alicante, 2004.
- Rubiera Mata, Mª Jesús (1989). *Introducció a la literatura hispano-àrab*. Col·lecció Xarc al-Andalus. Vol. I. Universidad de Alicante.
- Sobh, Mahmud. *Historia de la literatura àrabe clàssica*, Càtedra, 2002.
- Veglison, Josefina. *La poesia àrabe clàssica*. Madrid 2005, Hiperión.
- Vernet, Juan. *La literatura àrabe*, Barcelona 2002, Quaderns Crema, col·lecció El Acantilado 59.

Referències secundàries

- Al-Yahiz. *Libro de los avaros*, S. Fanjul (trad.), Madrid 1992, Ediciones Libertarias / Prodhufi.
- Ibn Hazm. *El collar de la paloma*, E. García Gómez (trad.), Madrid 1998, Alianza.
- Tawfiq al-Hakim. *Comida para todos*, A. Labarta (trad.), Còrdova 1994.
- Mahmud Darwish. *El lecho de una extraña*, M.L. Prieto (trad.), Madrid 2005, Hiperión
- Yusuf Idris. *Las noches más baratas*, F. Ramos (trad.), Madrid: Instituto Egipcio, 2000.
- Gamal El Guitani, *Los textos de las piràmides*, Madrid: ed. Libertarias, 1997.
- Alaa Aswany, *El edificio Yacobián*, Madrid: Maeva, 2007.
- Alaa Al Aswani, *La república era esto*, Barcelona: Anagrama, 2021.
- Basta, Raúf M., *El huevo del avestruz*, Madrid: Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 1997.
- Tag, Amir Tag, *Ébola 76*, Albolote: Editorial Comares, 2019.
- Naqshabandi, Hani, *Sal·lam, La maldición de la Alhambra*, Alicante: Publicaciones de la UA, 2020.
- Yassin, Hussein, *Ali, el brigadista. Historia de un hombre recto*, Albolote: Editorial Comares, 2021.

- Daas, Fatima, *La hija pequeña*, ed. Cabaret Voltaire, 2021.
- Blasim, Hassan, *El loco de la plaza Libertad*, Galaxia Gutenberg, 2016.
- Hadi Sadoun, *Abdul, Memorias de un perro iraquí*, Calambur Narrativa, 2016.
- Aourid, Hassan, *El asno de plata*, Albolote: Editorial Comares, 2021.
- Chukri, Mohamed, *El pan a secas*, ed. Cabaret Voltaire, 2012 (5ª ed. 2021).

El professorat de l'assignatura podrà ampliar la bibliografia durant el curs.

INFORMACIÓ ADDICIONAL

L'alumnat, com a part de la primera etapa del mètode ECO en la part de l'assignatura en la qual es duga a terme el projecte, explorarà en i per diferents mitjans quins coneixements necessitarà, partint de les necessitats de les persones del seu entorn, de les seues pròpies inquietuds i coneixements, i dels requeriments que es plantegen en el programa de l'assignatura per a l'adquisició reeixida de les competències específiques i generals. D'aqueixa exploració, l'alumnat aportarà referències de consulta (vídeos, literatura científica, posts procedents de les xarxes socials...). L'objectiu és que utilitzen les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) i les TAC (Tecnologies de l'Aprenentatge i Coneixement) fins a convertir-les en TEP (Tecnologies de l'Apoderament i la Participació). Això significarà que passaran de ser consumidors d'informació a productors d'informació, passant per la curació de continguts: contrast, validació i difusió d'informació pertinent segons el repte. No obstant això, el professor s'encarregarà d'orientar aquesta activitat clau, aportant en el seu cas les fonts que, en el seu cas, complementaran les revelades al llarg del procés. Aquesta manera d'abordar la bibliografia persegueix la participació activa dels estudiants (professionals en fase de formació) de cara a adquirir l'actitud i les habilitats que els convertisquen en aprenents autònoms i permanents al llarg de les seues vides professionals.